

We gaan weer van start!

Naar goed Haags gebruik lekte het de afgelopen weken voortijdig uit, de regering zou op het punt staan om de meeste coronamaatregelen te laten vervallen.

Hoewel in het buitenland de op 26 juni kenbaar gemaakte besluiten menig wenkbrauw nog deed fronsen, de persconferentie was er eindelijk een waar goed nieuws gemeld kon worden.

"We zijn er bijna, maar nog niet helemaal," aldus demissionair premier Rutte.

Enkele basisregels (handen wassen, thuisblijven bij klachten, testen en anderhalve meter afstand houden) blijven van kracht. Voor het overige komt er meer ruimte om weer samen dingen te gaan ondernemen.

"We hebben het met elkaar verdiend door ons aan de regels te houden en ons massaal te vaccineren."

Goed nieuws dus, en dat betekent, tenzij de nieuwe varianten de komende weken en maanden roet in het eten gooien, dat we als afdeling ook weer de draad kunnen oppakken met het organiseren van bijeenkomsten.

Uiteraard wordt ervoor gezorgd dat de bijeenkomsten op een veilige manier kunnen plaatsvinden. Alle regels die van toepassing zijn worden nageleefd in samenspraak met de uitbaters van de zaalruimten

waar we gebruik van maken.

Als we als leden dan nog voor een hoge vaccinatiegraad zorgen, dan kunnen we elkaar na ruim anderhalf jaar weer 'live' ontmoeten en begroeten!

Meer informatie over hoe de lezingen precies georganiseerd worden volgt nog; bijvoorbeeld ook de vraag of tevoren aanmelden verplicht is, het maximum aantal deelnemers etc. Houd daarvoor het afdelingsblad (augustus) in de gaten en de digitale nieuwsbrief (september).

Maar... noteer voor nu alvast met potlood zaterdag 25 september 2021 in uw agenda. Om 14:00 uur start dan in hotel 't Vertrek in Boxmeer de lezing '*Genealogie en heraldiek*', verzorgd door René Vroomen.

Voor nu een fijne zomervakantie en geniet op een veilige manier van de verkregen vrijheid. Blijf gezond en tot ziens in september !

Afgelasting Duitse Genealogendag 2021

De eerder voor september 2021 aangekondigde landelijke Duitse Genealogendag bij Mosaik Kleve is afgelast. Dat bericht ontvingen we als afdeling recentelijk van onze Duitse collega's.

Aanleiding voor de afgelasting zijn de strenge eisen die aan een vergunning gesteld worden om de dag op een veilige wijze (Covid-19) doorgang te kunnen laten vinden.

Weliswaar begrijpelijk, maar het is uiteraard jammer dat deze unieke dag dit jaar hierdoor geen doorgang kan vinden.

Het goede nieuws is dat Mosaik Kleve een aanvraag mag indienen bij de *Deutsche Arbeitsgemeinschaft Genealogischer Verbände e.V.* om over twee jaar (2023) alsnog de rol van gastheer voor de Duitse Genealogendag op zich te mogen nemen.

Nieuwsbrief

Land van Cuijk en Ravenstein

Kerken als GPS

Het was me natuurlijk al wel vaker opgevallen, op mijn fiets rijdend in het open landschap van de Maaskant. Overall in de verte steken de torens van de verschillende dorps- en kloosterkerken de hoogte in. Niet alleen aan “onze kant” van de Maas, maar ook aan Gelderse zijde.

En omdat de dijk veelal nog de meandering van de oorspronkelijke Maas volgt, verandert de horizon voortdurend. Ondanks de constante verandering van standpunt, blijven die kerkspitsen toch vaste oriëntatiepunten die je helpen bij het vinden van de juiste richting. Eigenlijk vormen die kerken een soort van GPS, als je daar over nadent. Een *global positioning system*, een soort TomTom of navigatiesysteem.

Toen ik daar wat verder over nadacht, deed mij dat denken aan een cursus die ik jaren geleden volgde en werd gegeven door Henk Buijks, voormalig (streek) archivaris. In de cursus, of beter: een lezingencyclus over vier avonden, ging hij in op de grenzen van het Land van Cuijk.

Het landschap was vroeger veel kaler of leger dan nu het geval is. Tal van bossen die we nu kennen, waren er vroeger simpelweg niet, verandering dus als gevolg van menselijk ingrijpen. En zo is me ook de beschrijving van de lege ruigte van de Peel bijgebleven waar men – bij goed helder weer – vanaf de zijde van het Land van Cuijk de kerk van Deurne in de verte kon zien liggen, een vrij zicht dus over een lengte van vele, vele kilometers!

Zoiets vergelijkbaars moet volgens mij ook elders en zeker ook het geval geweest zijn in het gebied van de Maaskant; veel open gebieden en bovendien de dijken veel lager dan tegenwoordig het geval. De Maaskanalisatie van de vorige eeuw heeft het landschap wat dat betreft niet onberoerd gelaten.

Kerken liggen over het algemeen op het hoogste punt van een stad, dorp of buurtschap. En liggen in of vormen van oudsher ook nog vaak het centrum van de plaats. Dat laatste is niet zo verwonderlijk als je – hoewel velen van ons vinden, dat de kerk hun niks meer te vertellen heeft – je realiseert welke stempel ‘de kerk’ gedurende honderden jaren heeft gedrukt op de sociale ordening en daarmee ook op de vorming van de samenleving zoals we die vandaag de dag kennen.

Behalve de grote geestelijke invloed op het leven van alledag, kan het mijns inziens niet anders zijn, dat herkenning van de vele kerken voor onze voorouders van groot belang is geweest bij het reizen. In een wijds landschap was het maar handig, want herkende je de kerk, dan wist je ook meteen welke plaats het betrof.

Welke kant ik ook uitkijk, overal herken ik de spitsen, die mijn voorouders of verre verwanten ook gezien en gekend moeten hebben.

Daarbij overigens wel de kanttekening dat veel van de oorspronkelijke (middeleeuwse) kerken in de 19^e eeuw vervangen zijn door veelal neogotische bouwwerken. Maar ook daarvoor gold dat ze – zeker ten opzichte van hun toentertijd laagbebouwde omgeving – opvielen. En wat te denken van definitief verdwenen kerken, zoals de Sint-Antoniuskapel in het nu tot de provincie Noord-Brabant behorende Keent, maar in vroeger tijden één gemeente vormend met het nu nog steeds Gelderse Balgoij. Was deze kapel er nog geweest, dan lag Keent minder dan nu verscholen achter de dijken van de Oude Maas.

een doorschijnend informatiebord in Keent nabij de plaats waar de voormalige Sint-Antoniuskapel heeft gestaan

En dat laatste geldt ook een beetje voor mijn ‘stamdorp’ Oijen, dat in de jaren ‘60 van de vorige eeuw de 19e eeuwse waterstaatskerk sloopte en deze verving door een moderne zaalkerk met lessenaarsdak. Vooruit, er is nog een klokkentoren maar die is nauwelijks zichtbaar, of als zodanig herkenbaar. Jammer.

Ik tast nog wel in het duister hoe deze kennis vroeger dan werd opgebouwd; ik neem aan dat men niet “op de bonnefooi” op pad ging, de tijd was daarvoor te kostbaar. De kost moest worden verdiend en dat was veelal toch geen vetpot. Wellicht werd – zoals vaker – kennis en informatie in voorkomende gevallen via mondelinge overlevering overgedragen. Of waren er misschien wel primitieve landkaartjes of werd “al buurtend” op plaatsen naar de weg gevraagd? Hoe dan ook, de torenspitsen speelden volgens mij voor onze voorouders een belangrijke rol als bakens op hun tocht.

En thuis gekomen, duik ik maar eens achter mijn pc. Om, wat ik al fietsend bedacht heb, eens te toetsen. Ik

roep het orakel van alwetende kennis aan en al googlend kom ik daar het woord 'kerkenpaden' tegen: paden die hun weg vinden over en langs wei- en bouwlanden. Als verbinding tussen dorpen en nabijgelegen boerderijen of naburen. En ja, als je dat leest dan bestaat er tussen 'kerkenpaden' en mijn idee 'Kerken als GPS' wel grote raakvlakken. Het is misschien niet helemaal hetzelfde, maar toch.

Kerkenpaden zijn oude wandelpaden en vormden vroeger de kortste verbindingen naar de kerk. Om die reden liepen de paden dwars door de velden. In de loop der tijden ontstond op die manier een uitgebreid netwerk van paden. Waarbij de 80-jarige oorlog (1568-1648) waarschijnlijk een stevige impuls voor de vorming van kerkenpaden is geweest.

Katholieken die hun geloof trouw bleven moesten immers vaak voor hun kerkbezoek uitwijken naar plaatsen in de omgeving en daarbij vaak flinke afstanden overbruggen. Binnendoor lopend over

weilanden, langs slootjes, over bruggetjes en door bossen. Zo ontstonden er dus – naast wat we maar even voor het gemak aanduiden als de bestaande hoofdwegenstructuur – op veel plaatsen ook meer of minder verborgen paden.

Veel van deze oude verbindingen zijn in de loop der tijd verloren gegaan, onder andere door ingrijpende ruilverkavelingen. Er is echter een kentering; de oude verbindingen krijgen opnieuw waardering en intussen worden er veel in ere hersteld.

Nu dan niet met de oorspronkelijke functie in gedachte, maar meer gericht op het herstel van de langzij de paden ontstane natuurwaarden. Het resultaat: mooie routes om te wandelen langs water, over oude weggetjes, door open land, langs knoestige eiken en kromme knotwilgen.

En... soms nog met de toren van de kerk in het vizier!

Maurice Roefs

Werkgroep Overloon War Cemetery vraagt uw hulp

Werkgroep Overloon War Cemetery is een stichting in oprichting. De werkgroep bestaat op dit moment uit 17 personen die samen het plan opgevat hebben om alle 281 soldaten een gezicht te geven die tijdens de Tweede Wereldoorlog in de omgeving van Overloon gesneuveld en begraven zijn.

Doel is om van al deze soldaten een foto te krijgen; om die vervolgens te voorzien van een levensbeschrijving als eerbetoon aan hen die het ultieme offer hebben gegeven voor onze vrijheid.

En daarnaast wil de werkgroep de adoptie van graven stimuleren, zoals dat ook na de Tweede Wereldoorlog gebruik is geweest.

De teller staat op dit moment op 72 foto's. Op zich een mooi resultaat, gelukt door veel gebruik te maken van social media als Facebook, en te zoeken op (genealogische) sites.

De zoektocht blijkt echter niet gemakkelijk: archieven zijn niet of nauwelijks beschikbaar, of niet toegankelijk

(bijvoorbeeld door Covid-19) of geprivatiseerd/ onderdeel geworden van commerciële bedrijven zodat voor de informatie betaald moet worden.

Omdat het de stichting in oprichting het op dit moment aan financiële middelen ontbreekt zou het mooi zijn als we vanuit de afdeling een handje kunnen helpen bij het werk van Werkgroep Overloon War Cemetery.

Vraag is dan ook: zijn er leden in onze afdeling die een abonnement hebben op bijvoorbeeld My Heritage of Ancestry.com en bereid zijn om de werkgroep (af en toe) ter wille te zijn door het uitvoeren van zoekopdrachten.

Zin om mee te helpen? Of wilt u meer informatie?

Neem dan contact op met Leo Janssen van de Werkgroep Overloon War Cemetery

E-mail leo.janssen1954@ziggo.nl

Telefoon 0478 – 58 21 75

Mobiel 06 – 53 69 34 28

Facebook <https://www.facebook.com/WerkgroepOverloonWarCemetery>

Dubbele achternaam voor iedereen

De regering heeft een wetsvoorstel in voorbereiding waardoor het mogelijk wordt dat in de toekomst kinderen de achternamen van beide ouders dragen.

Aanleiding voor het voornemen om de wet te wijzigen is een motie uit 2018 waarbij de regering werd verzocht om in 2019 met een wetsvoorstel te komen. Volgens een in 2020 gehouden publiekspijling bleek dat 1/3 deel van de Nederlanders de

voorgenomen wijziging steunde. Geen meerderheid dus, maar volgens de regering toch voldoende maatschappelijk draagvlak om door te zetten.

Patroniem en vaste achternaam

Van oudsher worden in Nederland de achternamen van vader op kind overgedragen; waarbij het patroniem nog wel het meest tot de verbeelding spreekt. Met de komst van de Fransen kwam er ook eenduidige regelgeving bij de invoering van de burgerlijke stand. Wie nog geen vaste familienaam had, was verplicht er een aan te nemen. Ook hier

was en bleef de achternaam van de vader bepalend. Alleen in bijzondere gevallen gebeurde het dat het kind de achternaam van de moeder kreeg, bijvoorbeeld in geval van ongehuwd moederschap, vader niet bekend of betwisting van het vaderschap. In 1998 werd een voor toentertijd ingrijpende wijziging van de wet doorgevoerd; getrouwde ouders konden vanaf dat moment bewust kiezen voor alleen de naam van de moeder als achternaam voor het kind.

Aansluiten bij Europese praktijk

Het voorstel sluit aan bij de praktijk in andere landen. [Via deze link](#) kan nagezien worden hoe het in andere delen van de wereld geregeld is.

Einde vaste familienamen?

Hoewel van oudsher de achternamen in Nederland van vader op kind worden overgedragen, is in een moderne samenleving als de onze al langere tijd een discussie gaande over de vraag of deze automatische naamsoverdracht niet dient te worden opgeheven.

Een van de eerste resultaten van die discussie is dat de ouders sinds 1 januari 1998 de achternaam kunnen kiezen bij de geboorte van hun eerste kind. Deze keuze geldt voor alle volgende kinderen in het gezin. Wanneer de ouders gehuwd zijn en er niet uitkomen, dan geldt voor het eerste kind nog steeds de achternaam van de vader. Wanneer de ouders niet getrouwd zijn, geldt de naam van de moeder.

In 2005 is in de Haagse politiek gepleit om kinderen een dubbele achternaam te geven, zoals in Denemarken en Spanje. Zover is het anno 2011 nog steeds niet. Maar misschien toch iets om alvast eens over na te denken over de gevolgen die een dergelijk besluit voor de beoefening van de genealogie zou kunnen hebben.

Maurice Roefs

Uit het Mededelingenblad 58 (augustus 2011)

De opties

Het idee van het wetsvoorstel is dat ouders niet meer hoeven te kiezen voor één achternaam (en daarmee voor het gevoel tegen de andere achternaam) omdat straks de mogelijkheid wordt geboden dat kinderen de achternaam van beide ouders mogen dragen.

Naast de keuze voor beide achternamen, mogen ouders ook blijven kiezen voor alleen de naam van de ene of alleen de naam van de andere ouder. In de dubbele naam wordt geen koppelteken geplaatst.

Als ouders kiezen voor een combinatie van hun namen mogen zij zelf kiezen in welke volgorde die namen komen te staan. Bij twee namen ontstaat zo een keuze met vier opties: *A, B, AB of BA*.

De dubbele geslachtsnaam kan uit maximaal twee namen bestaan. Daarbij worden bestaande dubbele namen gezien als enkelvoudige geslachtsnaam. Zo kan het straks dus gebeuren dat er kinderen komen met vier achternamen.

Jongere broertjes en zusjes

Net als in de huidige wetgeving geldt de keuze voor de achternaam die bij het eerste kind gemaakt ook voor de andere kinderen die later nog geboren worden. Dit is om te voorkomen dat er binnen het gezin met dezelfde ouders meerdere verschillende geslachtsnamen naast elkaar bestaan.

Geen keuze is ook een keuze

De wet regelt nog steeds dat als getrouwde ouders of geregistreerde partners geen keuze maken wat er dan gebeurt: dan geldt de geslachtsnaam van de vader of - bij gevolg van een wijziging van de wet per 1 april 2014 - die van duomoeder die het kind officieel erkend heeft. Bij ongehuwde of niet-geregistreerde partners blijft het kind vernoemd naar de biologische moeder.

Cirkeltje rond

Al met al een ingrijpende wijziging van de wettelijke regels rond het registreren van de geslachtsnaam. De wet biedt ouders mogelijkheden voor maatwerk en dat is mooi want, ik schreef het al vaker: *de naam is toch het meest eigene en unieke dat een mens kan hebben. Het geeft hem letterlijk identiteit.*

En al zal dat in de toekomst misschien af en toe tot verwarring kunnen leiden: "Hé, ben jij familie van? O, zit dat zo?"

Dan is eigenlijk het cirkeltje rond, want verwarring - dat weten we als genealogen maar al te goed - kwam ook voor bij de patroniemen van weleer. Eigenlijk niks nieuws onder zon dus.

Maurice Roefs

ontdek jouw verhaal

Deze nieuwsbrief wordt uitgegeven
door de redactie van
Genealogie langs Peel en Maas

E-mail redactie-lvc@ngv.nl

